

Posudek na bakalářskou práci **Sarah Palesové** s názvem **Za hranice tradice: Role žen v sebevražedném terorismu**

Z pozice školitele si nejprve dovolím předpokládat, že studentka vykazovala během celého období zpracovávání BP nadprůměrnou pečlivost a svědomitost, pravidelně konzultovala se školitelem a při sepisování textu šla do mimořádných detailů typu toho, o jakou verzi citační normy APA se bude opírat.

Cílem přehledové práce je odhalit širokou škálu komplexních aspektů spojených se zapojením žen do sebevražedného terorismu. Zkoumáním individuálních, kolektivních a organizačních dimenzí ženského sebevražedného terorismu se práce snaží objasnit mnohostrannou povahu tohoto fenoménu. Zároveň se práce snaží zpochybnit převládající genderové normy a vnímání spojené s ženskými aktérkami, a vyvrátit tak mýtus o jejich přirozené pasivitě či mírumilovnosti. Sdílím též pohled autorky BP, že je bakalářská práce přínosná pro české akademické prostředí. Mezi české akademiky zabývající se terorismem či problematikou gender studies téma ženského sebevražedného terorismu zůstává zcela okrajové, netematizované, ignorované.

Práce vychází z mého pohledu ze šťastného propojení problematiky genderu a sebevražedného terorismu. Právě to vede k potřebnému zacílení výzkumných otázek na otázku role žen v sebevražedném terorismu. Práce tak není příliš široce vymezená, je uchopitelná a řešitelná.

Bakalářská práce si na základě prvotní rešerše literatury klade čtyři výzkumné otázky (str. 22):

1. Jaké jsou motivace ženských sebevražedných teroristek?
2. Co stojí za zapojením žen do sebevražedných teroristických útoků?
3. Co je specifického na ženském sebevražedném terorismu? Liší se něčím od sebevražedných útoků páchaných muži?
4. Jak se k ženským sebevražedným bojovnicím staví samotné teroristické organizace?

Práce je postavena na rozsáhlé rešerši anglojazyčné odborné literatury, jak odborných studií, tak monografií. Je zapotřebí vyzdvihnout, že na poměry BP autorka prokazuje velmi kvalitní obeznámenost se zahraniční relevantní literaturou, kterou nastudovala. Této literatuře navíc rozumí, dokáže její obsah interpretovat a též převyprávět v českém jazyce, přičemž si vesměs dobře poradila s překlady odborných termínů. Zde konečně též prokázala schopnost identifikovat a odlišit při práci s texty to podstatné od méně důležitého.

Za podstatné pokládám to, že se autorce podařilo vytvořit dialog mezi klíčovými autory zabývajícími se fenoménem ženského sebevražedného terorismu. Ukazuje, v čem spolu souhlasí, v čem se rozcházejí, kde existují bílá místa a větší množství konkurenčních interpretací. Velmi dobře propojuje, kombinuje a konfrontuje jednotlivé autory a jejich teze, v podstatě způsobem jako to v přehledových textech činí zkušení akademici.

Za další podstatný fakt pokládám skutečnost, že o fenoménu ženského sebevražedného terorismu uvažuje jako o komplexním fenoménu, když od úvodu až po závěr (a zejména v kritice jednotlivých klíčových autorů/prací) reflektuje tři základní sociologické roviny analýzy terorismu, totiž individuální (motivace), komunitní (sociokulturní konstrukce genderových rolí) a organizační (strategické cíle, způsoby rekrutování, diskurz).

Po formální stránce je BP psaná velmi vyzrálým stylem, dobře se čte, formulace jsou srozumitelné. Podobně logická struktura textu, jeho řazení do odstavců, pod-kapitol a kapitol přispívá k čtivosti, srozumitelnosti a přístupnosti textu.

Nejsem úplně šťastný (str. 21-22), když se v kapitole o metodologii přehledové studie objevuje teze, že pracuje spíše kvalitativně (chce pochopit danou literaturu do hloubky, chce zohlednit důležitost kontextů), než kvantitativně. Tato debata by byla namístě, pokud by šlo o empirickou, nikoliv o přehledovou práci. Bohužel jde trochu o nepochopení základních typů akademických textů.

BP ukázala spektrum bádání a názorů na fenomén ženského sebevražedného terorismu v akademii, popsala badatelské pole, identifikovala klíčová témata a body, ve kterých není konsenzus. BP tak splnila svůj hlavní cíl. Osobně se domnívám, že BP může po určitém doplnění a přepracování posloužit jako jedno z východisek pro sepsání přehledového vědeckého článku, který by v českém akademické obci tématiku zprostředkoval.

Otázky pro obhajobu.

1. BP pojala fenomén relativně velmi komplexně, na úrovni individuálních motivací, genderových norem převažujících v komunitách a strategickém jednání teroristických skupin. Kde vidíte další směry bádání, v jakých oblastech a proč?
2. Kritická studia terorismu mimo jiné upozorňují, že dominantní akademická produkce zabývající se terorismem nevychází z žádných empirických dat, natož rigorózního empirického výzkumu (ať již kvantitativního nebo kvalitativního), nýbrž se zabývá nekonečnými spory o definici terorismu, případně od stolu generuje hypotézy o jeho příčinách. Rešerše pro potřeby BP toto v případě ženského s. t. potvrzuje, nebo spíše ne? Případně lez říci, jaké metodologické přístupy ve výzkumu ženského s. t. převažují? A opět, vidíte potenciál pro nějakou konkrétní výzkumnou metodu?

Doporučuji k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Karel Černý, Ph.D.

Na Kokořínsku 6. září 2024